

9

PŘÍJMY – NEROVNOST, DISKRIMINACE, CHUDOBA

Rozdíly v příjmech

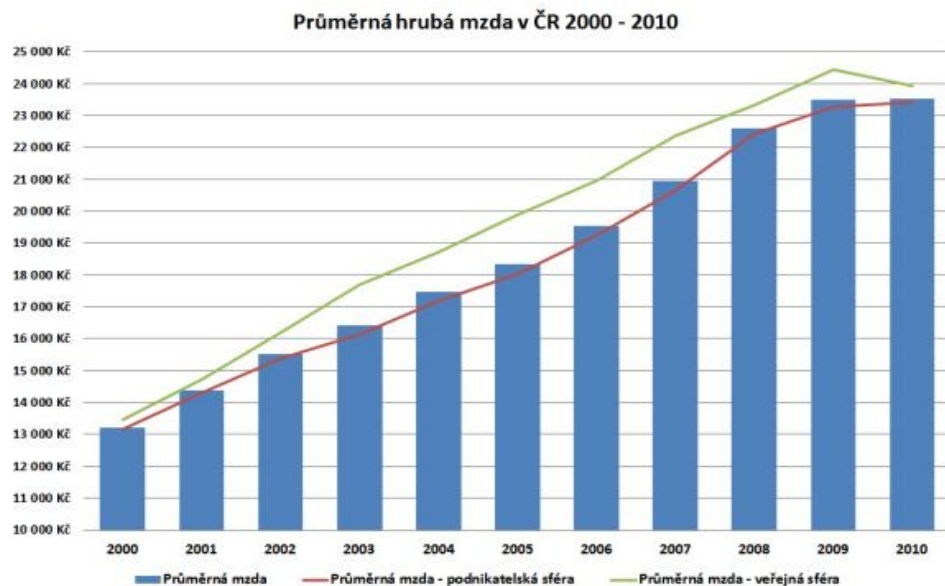
USA:

- Hráč baseballu na nejvyšší úrovni: 1,2 mil. \$
- Lékař: 200 000 \$ ročně
- Policista: 50 000 \$ ročně
- Zemědělec: 20 000 \$ ročně

■ ČR ?

Vývoj průměrné mzdy (CZK)

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 (1.pol.)
13 219	14 378	15 524	16 430	17 466	18 344	19 546	20 957	22 691	22 605

Průměrná měsíční mzda a medián mezd

Ukazatel	1996	1998	2000	2002	2004	2005	2006	2007	Indicator
Ženy									Women
Průměrná mzda	9 449	11 036	12 641	15 217	17 256	18 221	19 305	20 684	Average earnings
Medián mezd	8 400	9 938	11 436	13 742	15 645	16 443	17 310	18 322	Median of earnings
Muži									Men
Průměrná mzda	12 245	15 323	17 251	20 404	23 044	24 271	25 593	27 489	Average earnings
Medián mezd	10 650	13 271	14 623	16 938	19 329	20 265	21 185	22 850	Median of earnings
Celkem									Total
Průměrná mzda	11 069	13 361	15 187	18 133	20 545	21 674	22 908	24 604	Average earnings
Medián mezd	9 770	11 693	13 100	15 542	17 706	18 589	19 512	20 908	Median of earnings
Podíl průměrné mzdy žen na průměrné mzdě mužů	77,2	72,0	73,3	74,6	74,9	75,1	75,4	75,2	Women's average as a percentage of men's
Podíl mediánu mezd žen na mediánu mezd mužů	78,9	74,9	78,2	81,1	80,9	81,1	81,7	80,2	Women's median as a percentage of men's

- Medián – mzda „prostředního zaměstnance“

Odvětví	Průměrné hrubé měsíční mzdy Average gross monthly earnings				Mediány mzdy Medians of earnings			
	celkem Total	ženy Women	muži Men	ženy/ muži Women /Men %	celkem Total	ženy Women	muži Men	ženy/ muži Women /Men %
A-O Celkem	24 604	20 684	27 489	75,2	20 908	18 322	22 850	80,2
A+B Zemědělství a mysliv., lesní hosp; rybolov, chov ryb	19 441	16 664	20 616	80,8	17 645	15 469	18 603	83,2
C Dobývání nerostných surovin	(27 993)	(22 118)	(29 110)	76,0	25 083	19 723	26 165	75,4
D Zpracovatelský průmysl	23 001	17 987	25 841	69,6	20 124	16 041	22 542	71,2
E Výroba a rozvod el., plynu, vody	28 212	24 927	29 307	85,1	24 222	22 649	24 756	91,5
C-E Průmysl celkem	23 432	18 282	26 187	69,8	20 498	16 251	22 824	71,2
F Stavebnictví	24 569	21 994	24 895	88,3	21 466	19 949	21 628	92,2
G Obchod; opr. motor. vozidel a výrobků pro os. spotřebu a převážně pro domácnost	26 264	20 429	31 479	64,9	19 419	15 837	22 993	68,9
H Ubytování a stravování	16 641	15 708	(17 953)	87,5	13 824	13 086	14 822	88,3
I Doprava, skladování a spoje	25 230	22 144	26 698	82,9	21 584	19 433	22 674	85,7
J Finanční zprostředkování	44 668	33 857	65 053	52,0	31 834	27 961	44 956	62,2
K Činn. v oblasti nemovitostí a pronájmu, podnikatelské činnosti	28 586	22 941	32 073	71,5	22 129	19 109	24 783	77,1
L Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	26 165	23 541	28 747	81,9	24 267	22 256	27 361	81,3
M Vzdělávání	22 978	21 156	28 220	75,0	22 117	21 061	25 001	84,2
N Zdravotní a sociální péče, veterinární činnosti	22 316	20 806	28 526	72,9	19 770	19 368	22 013	88,0
O Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	21 404	20 488	22 007	93,1	18 280	17 764	18 618	95,4

Nominální X reálné změny mzdy

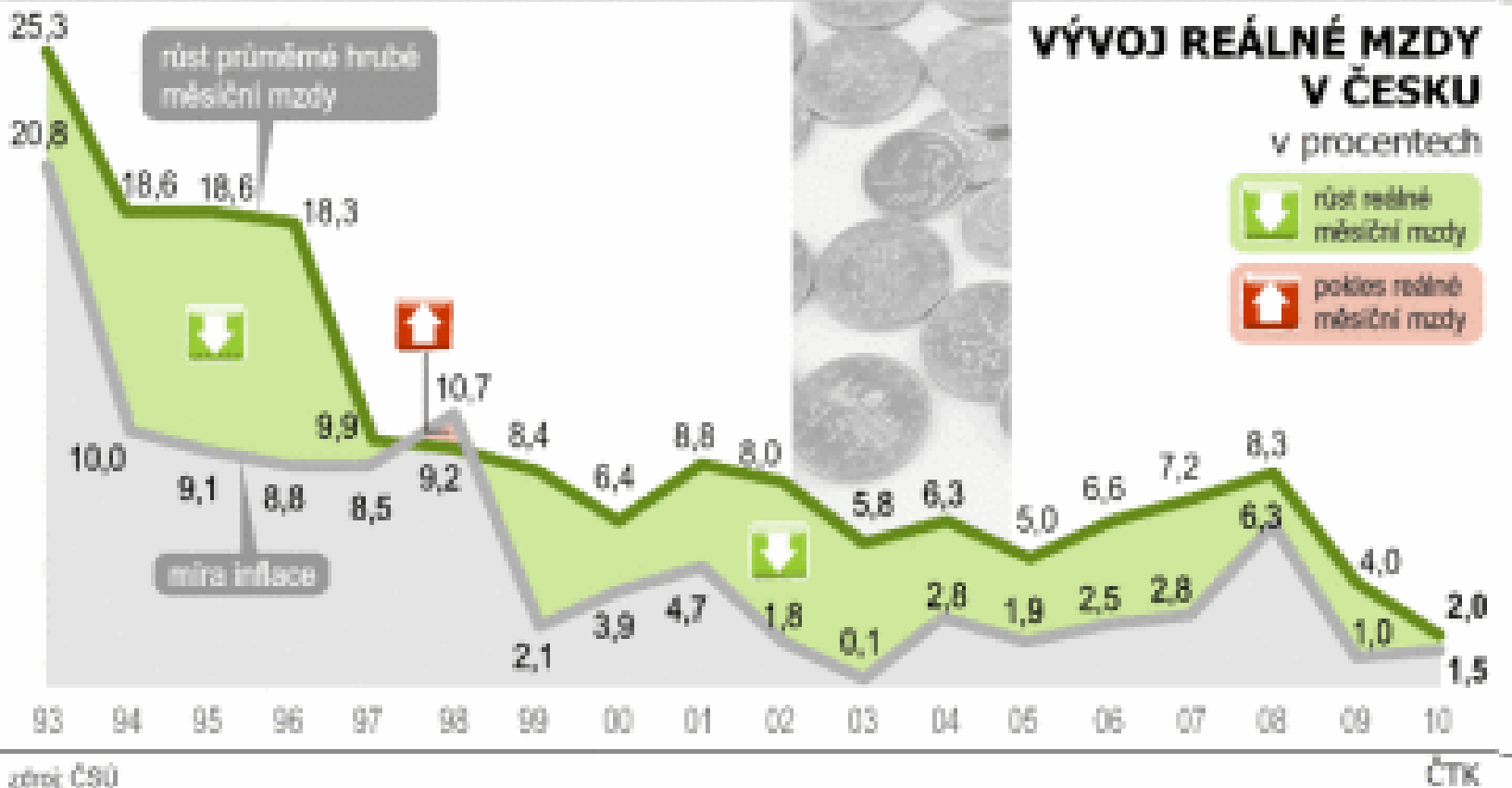
- Původní mzda – 60 Kč/hod. (při ní pracuji 9 hodin denně)
- 10% zvýšení = 66 Kč/hod. – **budu nabízet více práce?**
- Záleží na reálné změně mzdy (kolik si toho mohu koupit za danou mzdu)

Nominální X reálná mzda

- **Reálná mzda** = velikost spotřebního koše, který si mohu za danou mzdu koupit
- „Rostou-li mzdy stejným tempem jako ceny statků, nemohu si za svoji mzdu koupit více než dříve“

Vývoj nominální a reálné mzdy v ČR

Příčiny rozdílů v příjmech

- Výslednice S a D
- Produktivita

- V rovnováze mzda odpovídá hodnotě mezního příspěvku pracovníka k výrobě statků v ekonomice

Trh práce

- Poptávka po práci – kolik pracovníků najmout?
  - Odvozena od produkční funkce
  - Tvořena firmami

- Nabídka práce – tvořena domácnostmi

Poptávka po práci

- Na kolik hodin najmout pracovníka?

hodiny práce	celkový počet košů	Přírůstek košů za hodinu
6	60	
7	68	8
8	73	5
9	76	3
10	78	2

- Plat v naturáliích – 7 košíků za hodinu
- Porovnání mzdy a mezního produktu práce

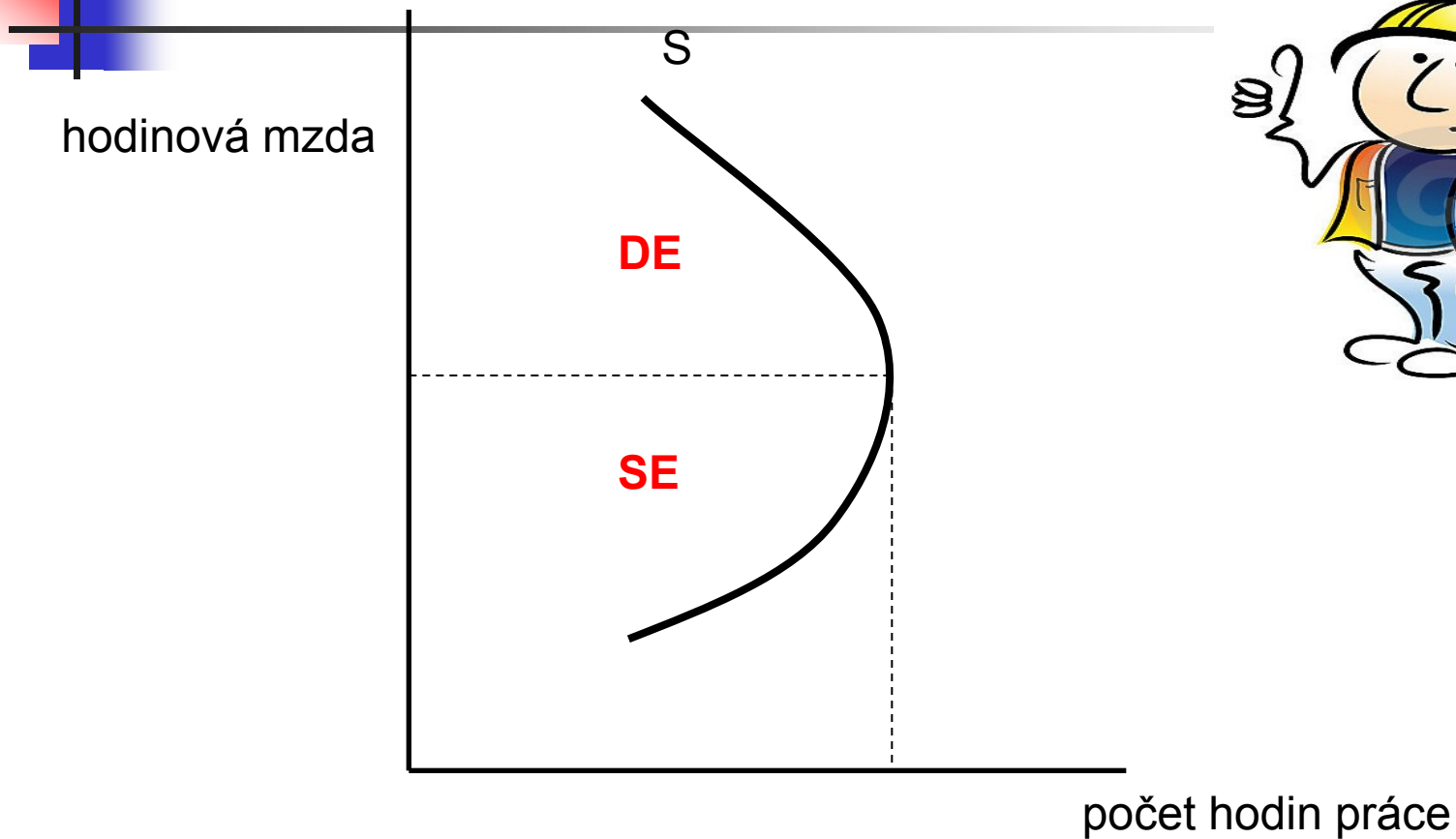

Nabídka práce

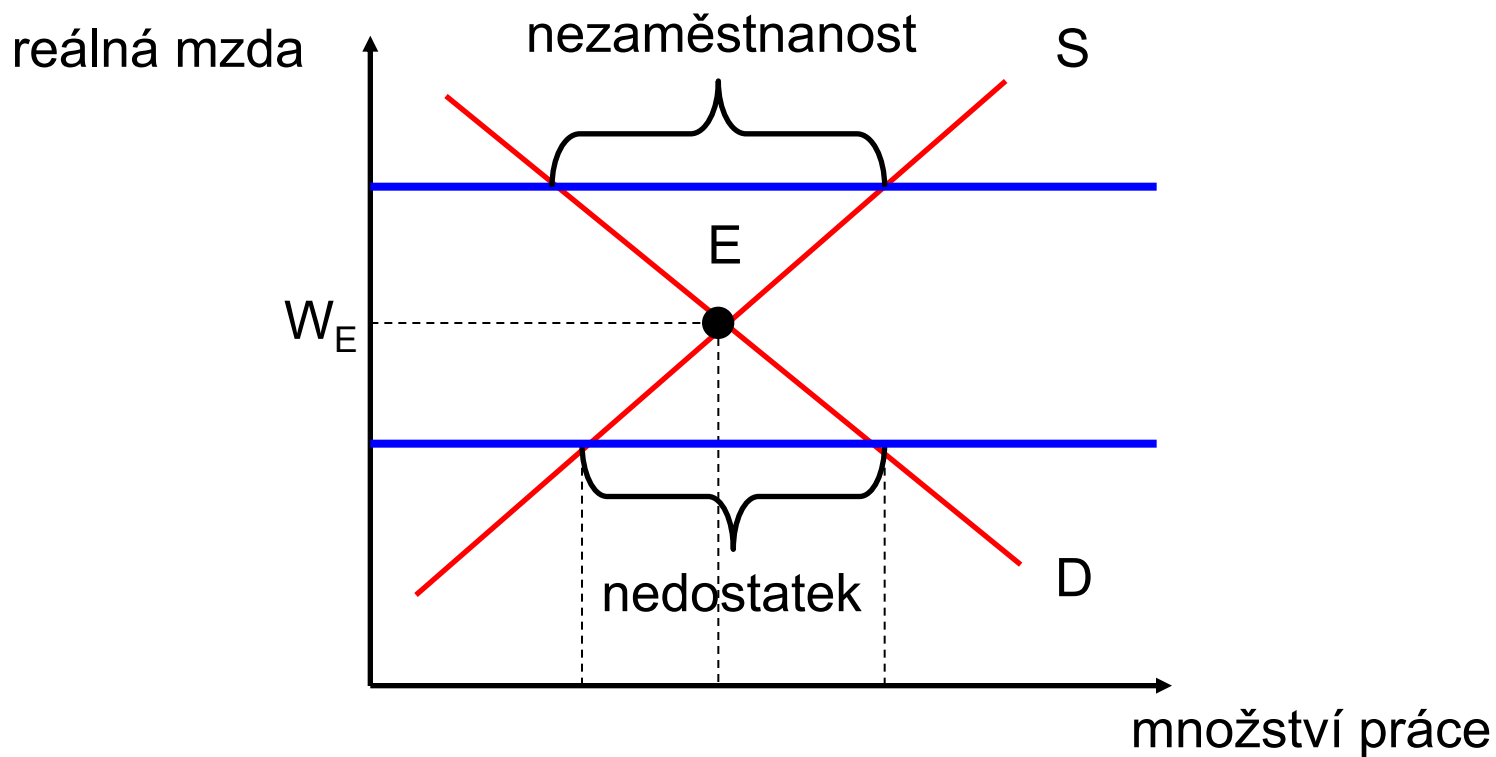

- Rozhodování mezi prací a volným časem
- Substituční efekt – růst mzdy vyvolá snížení zájmu o volný čas (= nabízím více práce)
- Důchodový efekt – růst mzdy vyvolá zvýšení zájmu o volný čas (= nabízím méně práce)
- Působí protisměrně

Individuální nabídka práce

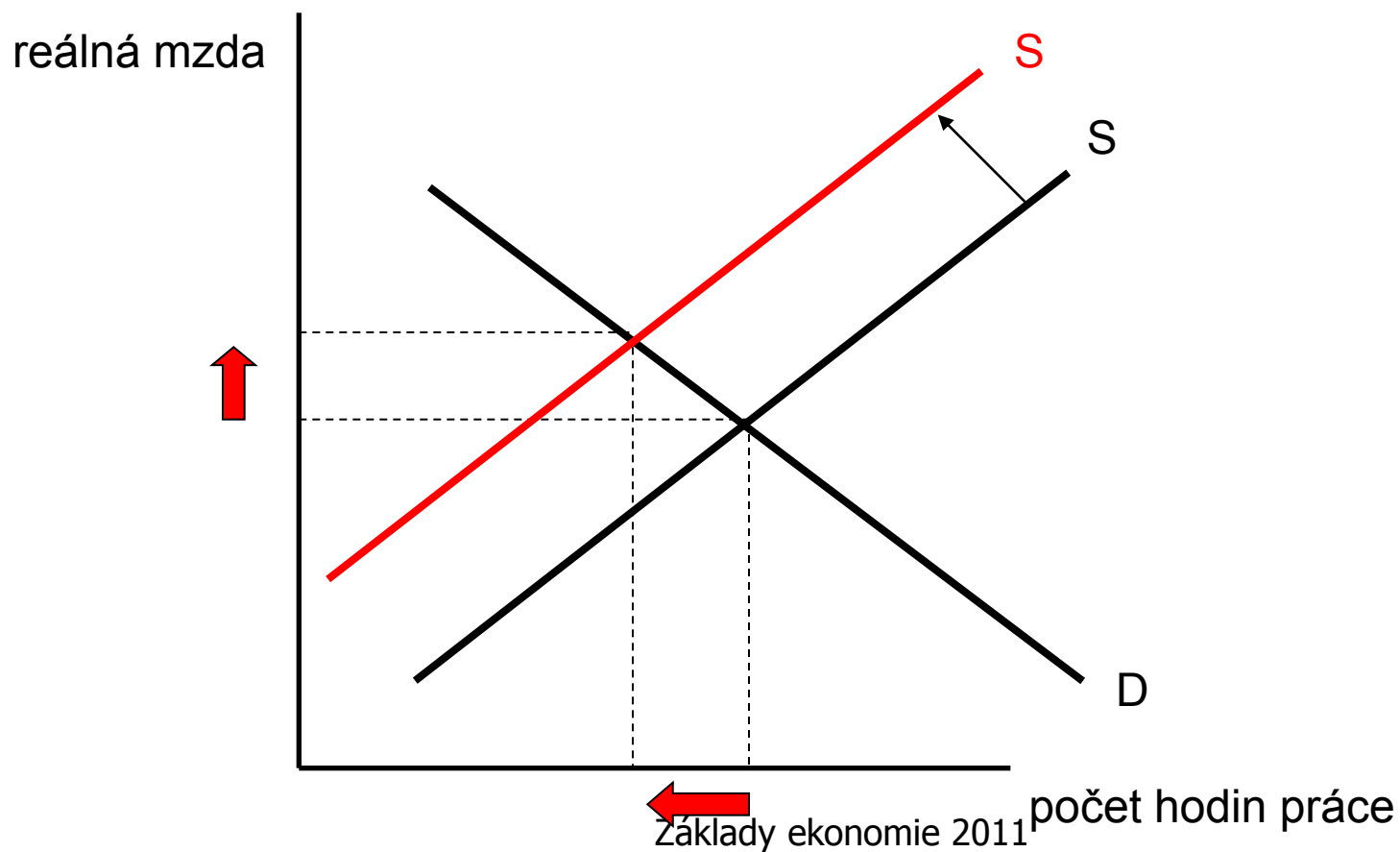

Trh práce

Vliv státu na trh práce

- Prodloužení doby výplaty podpory v nezam.

Determinanty rovnovážné mzdy

- Kompenzující rozdíly ve mzdách
  - zvýhodnění neatraktivních, nebezpečných povolání
- Lidský kapitál
  - investice např. vzdělání
- Schopnosti, úsilí, náhoda
- Vzdělání = signalizace schopnosti
- Fenomén superstar

Mzdy nad rovnovážnou úrovní

- Minimální mzda
- Moc odborů
- Efektivnostní mzdy
  - vyšší mzda = vyšší úsilí, produktivita, loajalita, nižší fluktuace pracovníků

Diskriminace

- Trh nabízí různé příležitosti podobným lidem na základě rasy, etnické příslušnosti, pohlaví, věku atd.
- Měření: dle průměrných mezd různých skupin
- I kdyby byl trh zcela nediskriminující, měli by různí lidé různé mzdy – rozdíly v lidském kapitálu, charakteristice pracovních míst

Diskriminace (USA)

	White	Black	Percent Earnings Are Lower for Black Workers
Men	\$38,870	\$30,403	22%
Women	28,080	25,107	11%
Percent Earnings Are Lower for Women Workers	28%	17%	

Note: Earnings data are for the year 2000 and apply to full-time, year-round workers aged 14 and over.

Source: U.S. Bureau of the Census.

Diskriminace

- Ze strany zaměstnavatelů
  - nediskriminace = nižší náklady
- Ze strany spotřebitelů a vlády
  - diskriminace = vyšší ceny

**KONKURENČNÍ TRHY = LÉK NA
DISKRIMINACI ZAMĚSTNANCŮ**

Nerovnosti v rozdělování důchodu

- Jak významný problém?
  - Kolik lidí je chudých?
  - Příčiny:
    - 1) Mezinárodní obchod (se zeměmi s nízkými mzdami)
    - 2) Technologické změny
- = pokles D po nevzdělané pracovní síle

Nerovnost v USA (2000)

Group	Annual Family Income
Bottom fifth	Under \$24,000
Second fifth	\$24,001–\$41,000
Middle fifth	\$41,001–\$61,378
Fourth fifth	\$61,379–\$91,700
Top fifth	\$91,701 and over
Top 5%	\$160,250 and over

Nerovnost v USA

Year	Bottom Fifth	Second Fifth	Middle Fifth	Fourth Fifth	Top Fifth	Top 5%
2000	4.3%	9.8%	15.5%	22.8%	47.4%	20.8%
1990	4.6	10.8	16.6	23.8	44.3	17.4
1980	5.2	11.5	17.5	24.3	41.5	15.3
1970	5.5	12.2	17.6	23.8	40.9	15.6
1960	4.8	12.2	17.8	24.0	41.3	15.9
1950	4.5	12.0	17.4	23.4	42.7	17.3
1935	4.1	9.2	14.1	20.9	51.7	26.5

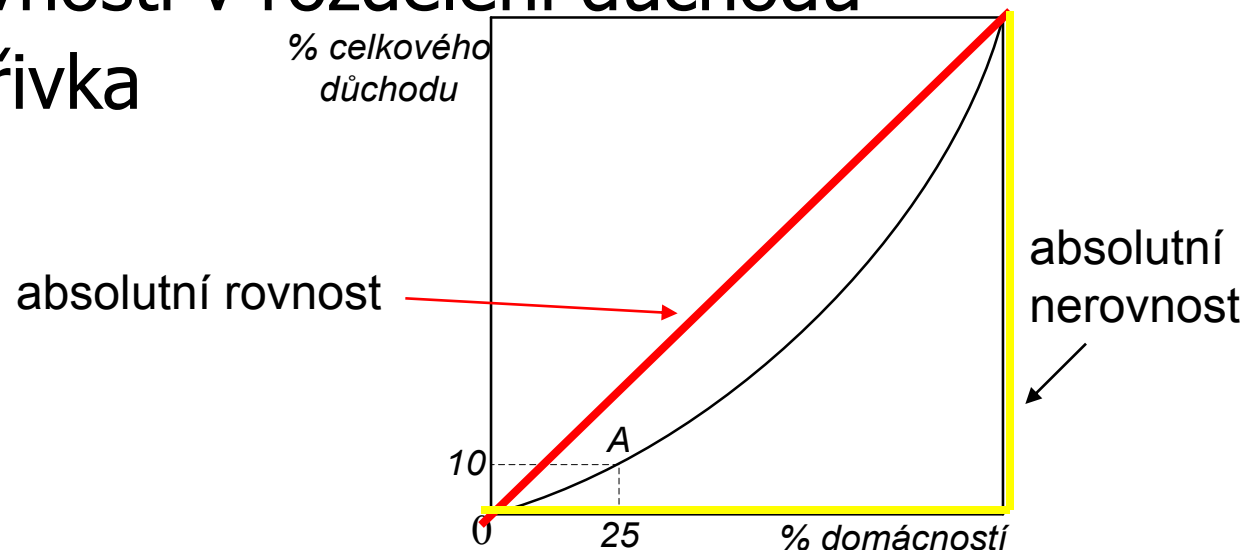
Důchodová nerovnost ve světě

Country	Lowest 10%	Highest 10%	Ratio
Japan	4.8%	21.7%	4.5
Germany	3.3	23.7	7.2
Canada	2.8	23.8	8.5
India	3.5	33.5	9.6
United Kingdom	2.6	27.3	10.5
China	2.4	30.4	12.7
United States	1.8	30.5	16.9
Russia	1.7	38.7	22.8
Nigeria	1.6	40.8	25.5
Mexico	1.6	41.1	25.7
South Africa	1.1	45.9	41.7
Brazil	1.0	46.7	46.7

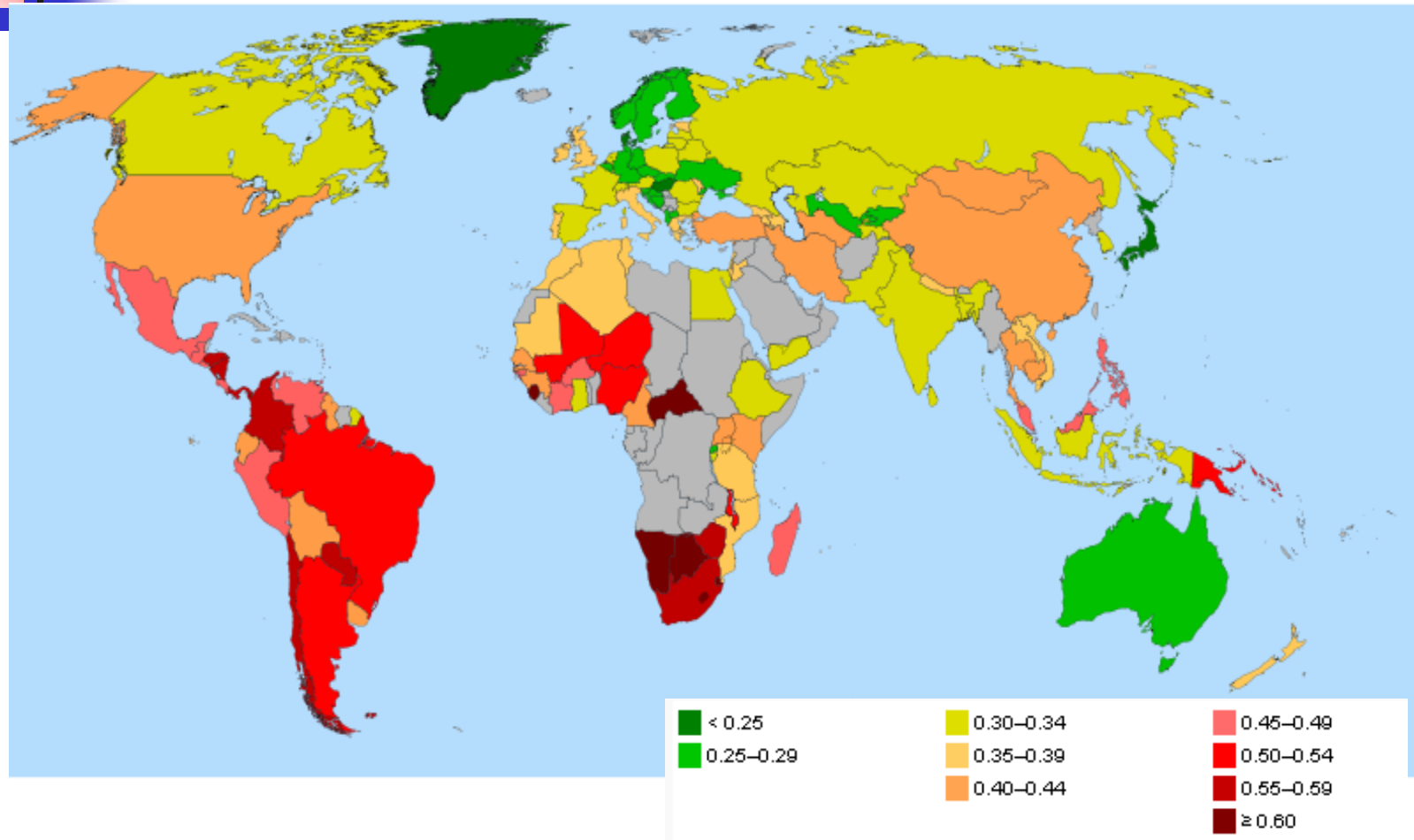
Giniho koeficient, Lorenzova křivka

- Měření nerovností v rozdělení důchodů
- Lorenzova křivka

- Giniho koeficient = podíl plochy mezi skutečnou a nivelizovanou Lorenzovou křivkou a plochy pod nivelizovanou Lorenzovou křivkou
  - Hodnoty: (0;1), resp. (0;100)

Giniho koeficient

Míra chudoby

= % domácností s příjmy pod hranicí chudoby

- Chudoba: absolutní X relativní

↓
Pod hranicí chudoby,
neschopen zabezpečit své
základní potřeby

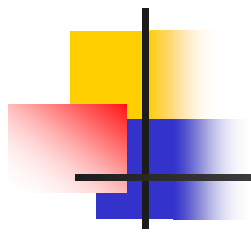
↓
Srovnání s ostatními

Role státu při snižování chudoby

- Zákonná minimální mzda
- Sociální zabezpečení
- Záporné důchodové daně
- Transfery

■ konec